

**Ο «ΜΠΛΕ ΣΑΚΟΣ» ΤΟΥ
ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΠΑΙΔΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΦΗΒΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ**

Εργάζομαι στον Οργανισμό Παιδικών και Εφηβικών Βιβλιοθηκών. Ο Οργανισμός είναι μη κερδοσκοπικός, αυτόνομος και επιδοτείται από δημόσιους φορείς -όπως το Υπουργείο Παιδείας, Δικαιοσύνης, Πολιτισμού- αλλά και ιδιωτικούς. Η κύρια δράση του είναι η οργάνωση και η λειτουργία βιβλιοθηκών σε όλη την Ελλάδα, σε συνεργασία με την τοπική αυτοδιοίκηση. Σήμερα λειτουργούν τριάντα Παιδικές- Εφηβικές βιβλιοθήκες καθώς και δύο στις φυλακές ανηλίκων. Ετοιμάζονται άλλες τέσσερις βιβλιοθήκες σε φυλακές ενηλίκων. Βασικός στόχος του Οργανισμού, είναι η αύξηση της αναγνωσιμότητας και η δημιουργία ποιοτικού αναγνώστη. Προσεγγίζουμε αυτόν το στόχο μέσα από τη συστηματική προώθηση και διάδοση του παιδικού και εφηβικού βιβλίου στην Ελλάδα. Αυτή όμως δεν προκύπτει τυχαία, χωρίς προγραμματισμό. Επιμένουμε στον προγραμματισμό για δύο λόγους: Πρώτον, δε μας ενδιαφέρει μόνο να διαμορφώσουμε ικανούς αναγνώστες, αλλά ανθρώπους ικανούς να παρατηρούν, να κρίνουν και να εκφέρουν άποψη. Δεύτερον, η πολιτιστική διαπαιδαγώγηση χρειάζεται ιδιαίτερη προσοχή για να είναι πολύπλευρη αλλά και αξιόλογη.

Το πρόγραμμα του «ΜΠΛΕ ΣΑΚΟΥ» είναι μία ζωντανή εφαρμογή των παραπάνω. Ας δούμε όμως τι είναι αυτό: Ο «ΜΠΛΕ ΣΑΚΟΣ» είναι μια μικρή κινητή δανειστική βιβλιοθήκη που επισκέπτεται τα σχολεία της Ελλάδας. Χρειάζεται ένα αυτοκίνητο κι έναν οδηγό να τον μεταφέρει και κάποιον εκπαιδευμένο υπάλληλο να τον συνοδέψει. Συνήθως έχει βάση κάποια πόλη ή Δήμο ή κάποια από τις βιβλιοθήκες του Οργανισμού μας και από εκεί καθημερινά εξορμά στα γύρω χωριά. Για παράδειγμα, αυτή τη σχολική χρονιά, ταξιδεύει σε χωριά του νομού Ξάνθης και Κομοτηνής. Έχει εφαρμοστεί στο παρελθόν στη Νάξο, στα Γρεβενά αλλά και σε πολλά σχολεία του νομού Αττικής. Είναι πολύ σημαντικό το γεγονός ότι προσφέρει τη δυνατότητα της απολαυστικής ανάγνωσης σε περιοχές πολύ απομακρυσμένες, έως και απρόσιτες, όπου δεν υπάρχουν βιβλιοθήκες και τα παιδιά δεν μπορούν να έχουν πρόσβαση στα εξωσχολικά βιβλία. Τα βιβλία, προσεκτικά επιλεγμένα, φτάνουν στα χέρια των παιδιών και τότε μπορούν να ταξιδέψουν μαζί τους σε άλλους τόπους και σε άλλες εποχές.

Σίγουρα, ως εδώ, δεν έχετε διακρίνει ΤΙ κάνει τον «ΜΠΛΕ ΣΑΚΟ» ξεχωριστό: Πώς εκπληρώνει τους στόχους του Οργανισμού και γιατί έχει τόση επιτυχία. Όλα τα βιβλία του κάθε σάκου, περίπου 100, αφορούν ένα συγκεκριμένο θέμα, π. χ. Αρχαία Ελλάδα, Αφρική, Πουλιά, Κίνα, Στάρι - Ψωμί, κ.λ.π. Όταν ο «ΜΠΛΕ ΣΑΚΟΣ» φτάσει στο σχολείο, πρώτα παρουσιάζεται το θέμα στα παιδιά από τον εκπαιδευμένο εμψυχωτή. Για να γίνει η παρουσίαση έχει ετοιμαστεί ένας εκπαιδευτικός φάκελος με κείμενα, φωτογραφικό υλικό, μουσική και διάφορα αντικείμενα που υποστηρίζουν το θέμα. Ακούγεται απλό; Δεν είναι καθόλου, όμως. Χρειάζονται περίπου δύο με δύομισι μήνες δουλειάς από τρεις – τέσσερις ανθρώπους για να ολοκληρωθεί ένας φάκελος. Η διαδικασία της δημιουργίας ενός εκπαιδευτικού προγράμματος ξεκινά με τη συλλογή υλικού από κάθε δυνατή πηγή, πέρα από την πολύ πλούσια ερευνητική βιβλιοθήκη του Οργανισμού: εφημερίδες, αφιερώματα, μουσεία, αρχεία, δισκοπωλεία. Ουσιαστικά γίνεται ολοκληρωμένη έρευνα πάνω σε ένα θέμα. Στη συνέχεια ακολουθεί μια πιο δύσκολη διαδικασία, αυτή της αφαίρεσης: Πρέπει να αποφασίσουμε τι θα κρατήσουμε και τι θα πετάξουμε. Τι αξίζει να χρησιμοποιήσουμε και τι να παραλείψουμε. Τι θα πρέπει να «μείνει» στα παιδιά και τι δε θα τα ενδιέφερε καθόλου. Ακόμα και αυτή η φάση όμως, είναι ευκολότερη από την τελευταία: τη σύνθεση. Αναζητούμε τον τρόπο να δείξουμε, τελικά, όλα αυτά που θέλουμε, χωρίς να νιώσουν τα παιδιά ότι τους εξηγούμε, ότι τους «μαθαίνουμε». Πρέπει να ετοιμάσουμε ένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα που να μη θυμίζει ότι είναι εκπαιδευτικό πρόγραμμα.

Βέβαια, πολύ σημαντικό ρόλο έχει και αυτός που θα παρουσιάσει το θέμα. Αν και η διαμόρφωση του φακέλου βοηθάει πάρα πολύ, ο εμψυχωτής πρέπει να έχει προετοιμαστεί πολύ καλά για να καταφέρει να κερδίσει και να κρατήσει το ενδιαφέρον των παιδιών χωρίς να χαθεί ο στόχος. Και αυτός δεν είναι μόνο η ψυχαγωγία που προσφέρει η ανάγνωση παραμυθιών και μυθιστορημάτων.

Ο «ΜΠΛΕ ΣΑΚΟΣ» δεν ψυχαγωγεί μόνο. Τα βιβλία που κρύβει δεν είναι μόνο λογοτεχνικά. Είναι και ιστορικά και επιστημονικά και βιβλία ζωγραφικής και άλλα. Φυσικά, είναι επιλεγμένα έτσι ώστε να αντιστοιχούν στην ηλικία των παιδιών που παρουσιάζεται κάθε φορά. Αλλά μας ενδιαφέρει να ανακαλύψει κάθε παιδί τι του αρέσει, τι θέλει να διαβάσει και σε ποιον τομέα θα ήθελε να μάθει περισσότερα πράγματα. Όσο προχωράει η παρουσίαση ο σάκος παραμένει κλειστός και μόνο ένα ή δύο βιβλία φανερώνονται από τον εμψυχωτή που τον βοηθούν με τις εικόνες τους.

Όταν όμως η παρουσίαση τελειώσει, ο σάκος ανοίγει και ξεχύνεται ο θησαυρός! Κάθε παιδί βρίσκει το δικό του πολύτιμο αντικείμενο! Άλλος θέλει να μάθει περισσότερα για κάτι που άκουσε, άλλος εντυπωσιάστηκε από τις φωτογραφίες και διαλέγει ένα λεύκωμα, άλλος θέλει να πάει σε φανταστικούς κόσμους με ένα παραμύθι, άλλος θέλει να μάθει πώς ζουν οι άνθρωποι αλλού, και άλλος δε θέλει να δανειστεί τίποτα, θέλει μόνο να ξεφυλλίσει βιβλία. Ο ρόλος του εμψυχωτή έχει τελειώσει. Θα βοηθήσει μόνο πρακτικά, στο δανεισμό.

Μετά από δυο εβδομάδες περίπου, ο «ΜΠΛΕ ΣΑΚΟΣ» θα επιστρέψει στο ίδιο σχολείο. Θα πάρει πίσω τα δανεισμένα βιβλία και θα φέρει άλλα, με νέο θέμα που θα παρουσιαστεί και αυτό με μοναδικό τρόπο. Όλα τα θέματα μπορούν να αναπτυχθούν σε διαφορετικές τάξεις του δημοτικού και του γυμνασίου, γιατί το συνοδευτικό υλικό είναι ποικίλο. Στα μικρότερα παιδιά, του νηπιαγωγείου και των πρώτων τάξεων του δημοτικού, ο «ΜΠΛΕ ΣΑΚΟΣ» φέρνει θέματα που βασίζονται περισσότερο σε μύθους και παραμύθια, όπως:

Το γουρούνι που βαρέθηκε το λύκο

Τα τρία φτερά

Πάμε μια βόλτα στο φεγγάρι;

Ο «ΜΠΛΕ ΣΑΚΟΣ» δεν είναι μια μικρή κινητή βιβλιοθήκη. Είναι μια μικρογραφία του κόσμου τυλιγμένη σε χρωματιστό χαρτί. Ανοίγει, και κάνει το παιδί κομμάτι αυτού του κόσμου. Το βάζει μέσα στην κοινωνία της χώρας του, των παραδόσεων του, της ιστορίας του, του πολιτισμού του, αλλά και μέσα στην κοινωνία όλων των ανθρώπων του κόσμου.

Ράνια Ζωΐδη